

Sector
Gezondheids- en welzijnszorg

Oktober 2023

samenwerking
beroepsonderwijs
bedrijfsleven
maakt werk van praktijkleren

Inhoud

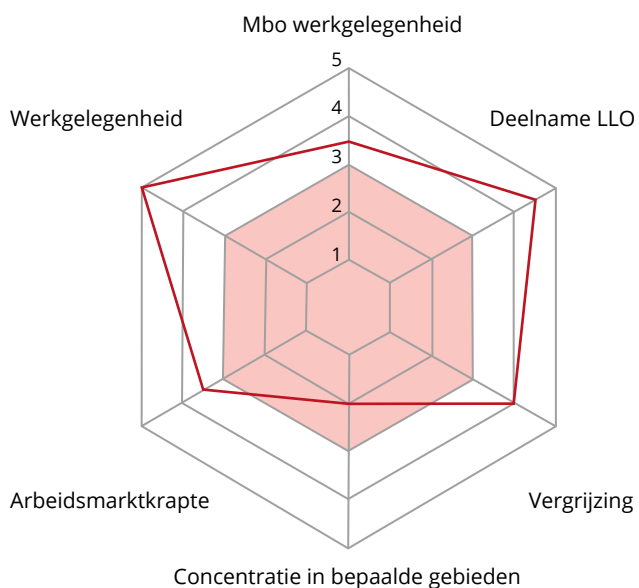
Sector Gezondheids- en welzijnszorg	3
De grootte van de sector	5
Aantal zelfstandigen	6
Opleidingen en werkniveau	7
Opleidingsniveau	7
ISCO niveau	8
Leven lang ontwikkelen (LLO)	9
Regionale spreiding en arbeidsmarktkrapte	10
Human capital	12
Bronnen	13

Sector **Gezondheids- en welzijnszorg**

Gegevens op sectorniveau; alleen krapteberoepen zijn op beroepsniveau

Werkgelegenheid

- grote sector, veel parttime
- iets meer dan gemiddeld op mbo-niveau
- verspreid door heel Nederland
- hoge arbeidsmarktkrapte
- veel vergrijzing en meer instroom dan uitstroom
- veel meer dan gemiddelde LLO-deelname

■ Gemiddelde sector   ■ Gezondheids- en welzijnszorg
 5 = ver boven gemiddelde   4 = boven gemiddeld   3 = gemiddeld
 2 = onder gemiddeld   1 = ver onder gemiddeld

Beleids- en politieke ontwikkelingen van belang voor de sector:

- Door vergrijzing en groei van de bevolking stijgt de zorgvraag. De overheid en de sector staan voor grote uitdagingen om de zorg betaalbaar te houden (de zorgpremie voor consumenten stijgt al jaren) en tegelijkertijd de kwaliteit hoog te houden met minder personeel. Om de vraag te verminderen komt er meer aandacht voor leefstijl en preventie.
- De intentie om de zorg innovatiever, meer gedigitaliseerd, efficiënter maar ook duurzamer in te richten, is vastgelegd in het Integraal Zorg Akkoord ([Integraal Zorgakkoord: 'Samen werken aan gezonde zorg' | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)), wat na langdurige discussie uiteindelijk door alle partijen ondertekend is.
- De wachtlijsten in de kinderopvang zijn nog lang en zullen in de toekomst alleen maar toenemen omdat kinderopvang in 2027 (i.p.v. in 2025) gratis wordt.

De sectorgegevens zijn op sectieniveau van de CBS SBI-indeling: het betreft geaggregeerde gegevens van alle bedrijven die volgens de Kamer van Koophandel-registratie met hun hoofdactiviteit onder de volgende sectie vallen.

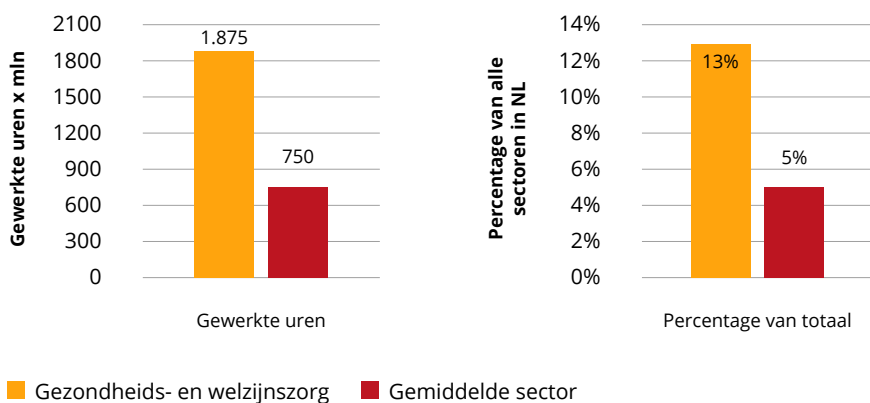
Sectie Q Gezondheids- en welzijnszorg, bestaande uit de volgende 2-digit groepen:

- 86 Gezondheidszorg
- 87 Verpleging, verzorging en begeleiding met overnachting
- 88 Maatschappelijke dienstverlening zonder overnachting

De grootte van de sector

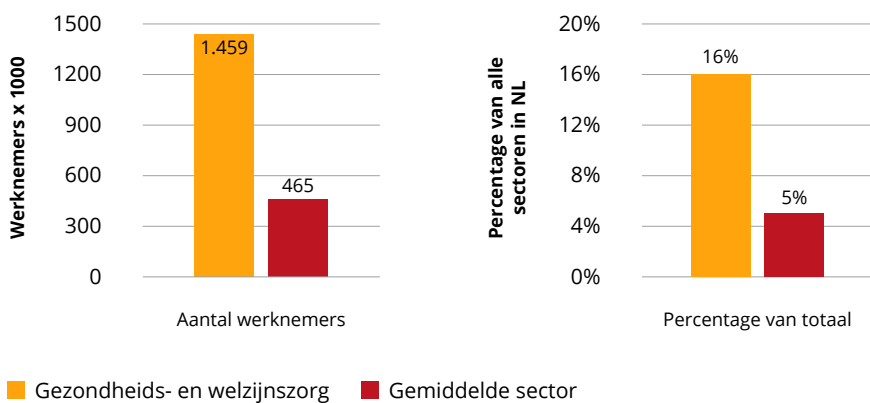
De sector Gezondheids- en welzijnszorg was in 2022 zowel qua gewerkte uren als het aantal (zzp-) banen veel groter dan de gemiddelde sector in Nederland. Procentueel bevat de sector ongeveer 16% van de werknemersbanen en 15% van de zzp-banen van Nederland. Daar tegenover worden er in de sector relatief weinig uren gewerkt voor het aantal banen; 13% van de gewerkte uren in Nederland. Er wordt in deze sector dus veel parttime gewerkt.

Figuur 1: Aantal gewerkte uren - Gezondheids- en welzijnszorg in 2022

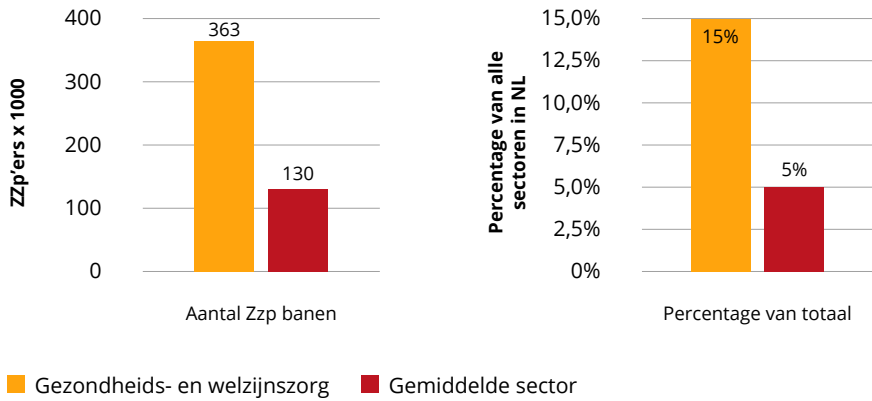
Bron: CBS - Statline 2022 - bewerking door SEOR

Figuur 2: Aantal werknemersbanen - Gezondheids- en welzijnszorg in 2022

Bron: CBS - Statline 2022 - bewerking door SEOR

Figuur 3: Aantal zzp-banen - Gezondheids- en welzijnszorg in 2022

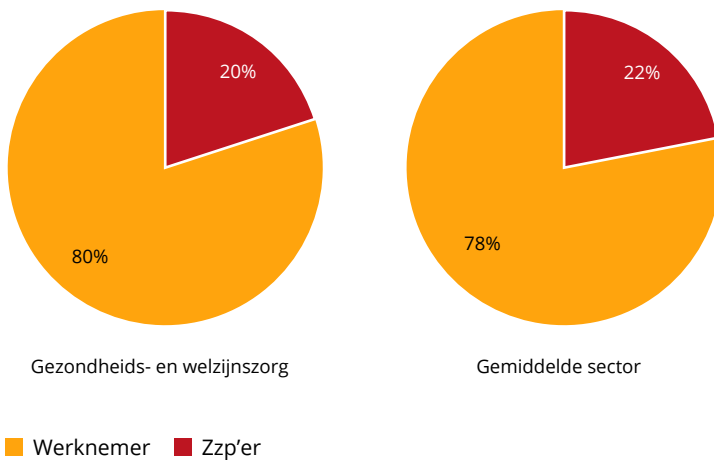

Bron: CBS - Statline 2022 - bewerking door SEOR

Aantal zelfstandigen

Het percentage zzp'ers (aantal zzp'ers gedeeld door het totaal aantal werkenden binnen de sector) in 2022 is vergelijkbaar met het percentage in de gemiddelde sector in Nederland.

Figuur 4: Het percentage zzp'ers – Gezondheids- en welzijnszorg in 2022

Bron: CBS - Statline 2022 - bewerking door SEOR

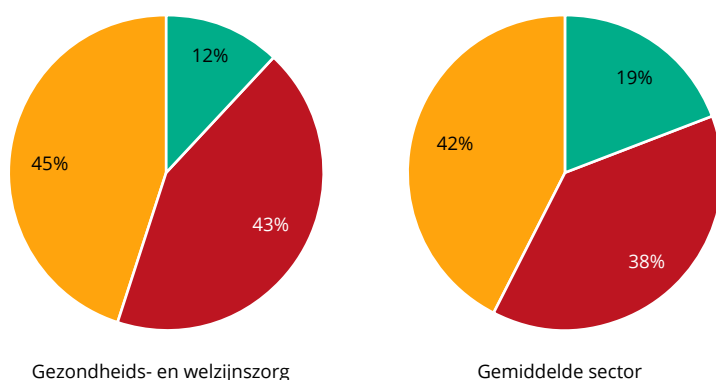
Opleidingen en werkniveau

Binnen de sector Gezondheids- en welzijnszorg is de verdeling van opleidingsniveaus min of meer vergelijkbaar met de verdeling in de gemiddelde sector. Dat geldt ook voor de mate waarin er sprake is van (zeer) gespecialiseerd werk. De werkgelegenheid die de sector biedt aan mbo-gediplomeerden ligt iets boven het landelijk gemiddelde.

Opleidingsniveau

De sector heeft met name een hoog (45%) of middelbaar opleidingsniveau (43%). Het aandeel laag opgeleiden ligt met 12% lager dan het landelijk gemiddelde van 19%. De sector biedt dus, ten opzichte van de gehele arbeidsmarkt, iets meer dan gemiddeld werkgelegenheid aan mbo-geschoolden.

Figuur 5: **Opleidingsniveau – Gezondheids- en welzijnszorg (2021)**

■ Hoog ■ Middelbaar ■ Laag

Bron: CBS; EBB (2022) - bewerking door SEOR

Toelichting bij opleidingsniveau¹

De verschillende soorten opleidingen in Nederland worden door het CBS ingedeeld in drie categorieën. Het CBS definieert de categorieën als volgt.

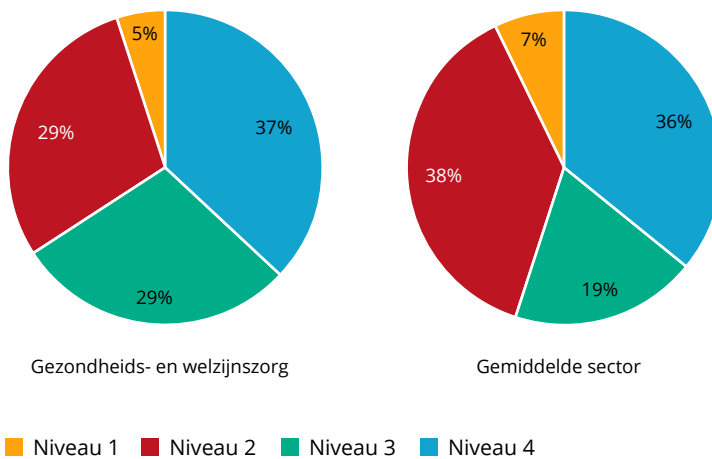
- Laag: dit omvat onderwijs op het niveau van basisonderwijs, het vmbo, de eerste drie leerjaren van havo/vwo of de assistentenopleiding (mbo-1).
- Middelbaar: dit omvat de bovenbouw van havo/vwo, de basisberoepsopleiding (mbo-2), de vakopleiding (mbo-3) en de middenkader- en specialistenopleidingen (mbo-4).
- Hoog: dit omvat onderwijs op het niveau van hbo of wo.

¹ Bron: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/33/verschil-levensverwachting-hoog-en-laagopgeleid-groeit/opleidingsniveau>

ISCO niveau

De mate waarin het werkniveau sterk gespecialiseerd is in de sector Gezondheids- en welzijnszorg ligt rond het gemiddelde (37% versus 36%). In de sector komt niveau 2 minder vaak en het hogere niveau 3 vaker voor dan gemiddeld; tezamen ligt ook dat op het gemiddelde.

Figuur 6: **Werkniveau – Gezondheids- en welzijnszorg (2021-2022)**

Bron: CBS, EBB (2023) - bewerking door SEOR

Toelichting bij ISCO niveau²

De "International Standard Classification of Occupations" (ISCO) wordt internationaal gebruikt om beroepen te vergelijken op basis van het niveau en de specialisatie die nodig is voor het beroep. De standaard wordt onder andere gehanteerd door het CBS en het UWV.

Naarmate het niveau toeneemt neemt ook de mate van specialisatie toe. De niveaus worden door het UWV als volgt gedefinieerd.

- Beroepsniveau 1: eenvoudige routinematige taken, waarvoor elementair of lager onderwijs volstaat.
- Beroepsniveau 2: weinig tot middelmatig complexe taken, waarvoor lager of middelbaar onderwijs vereist is.
- Beroepsniveau 3: complexe taken, waarvoor middelbaar of hoger onderwijs vereist is.
- Beroepsniveau 4: zeer complexe gespecialiseerde taken, waarvoor hoger of wetenschappelijk onderwijs vereist is.

² Bron: https://www.uwv.nl/imagesdxa/duiding-arbeidsmarktontwikkelingen-juli-2021_tcm94-447013.pdf

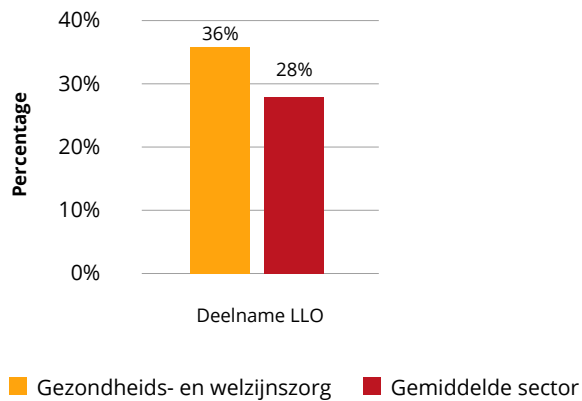

Leven lang ontwikkelen (LLO)

Er wordt in de sector veel meer dan gemiddeld (36% versus landelijk 28%) geparticipeerd aan leven lang ontwikkelen (LLO) door het personeel van 25-65 jaar.

Figuur 7: Deelname aan leven lang ontwikkelen (LLO) door 25-65-jarigen – Gezondheids- en welzijnszorg (2022)

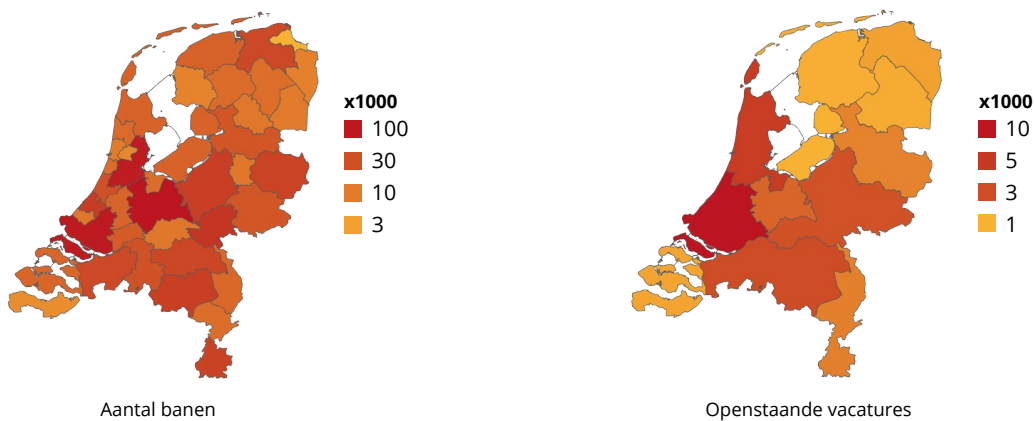

Bron: CBS: EBB (2022) - bewerking door SEOR

Regionale spreiding en arbeidsmarktkrapte

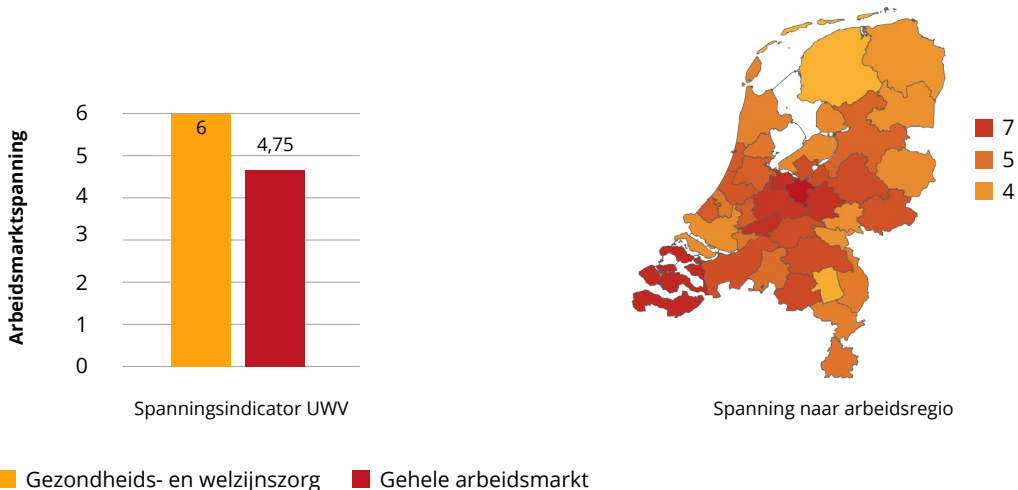
Banen binnen de sector Gezondheids- en welzijnszorg bevinden zich door heel Nederland en zijn daarmee niet erg geconcentreerd. Het aantal openstaande vacatures ligt met name hoog in Zuid-Holland.

Figuur 8: Regionale verschillen werkgelegenheid – Gezondheids- en welzijnszorg (Q4 2022)

Bron: CBS (2022), - bewerking door SEOR

Figuur 9: Spanningsindicator UWV – Gezondheids- en welzijnszorg (Q4 2022)

■ Gezondheids- en welzijnszorg ■ Gehele arbeidsmarkt

Bron: UWV (Werk.nl) – 2022 – bewerking door SEOR

De spanningsindicator voor de sector Gezondheids- en welzijnszorg (6,00) ligt in het laatste kwartaal van 2022 boven het landelijk gemiddelde (4,75) en geeft daarmee aan dat de arbeidsmarkt krapper is dan gemiddeld. Voor de sector zijn met name vacatures ontstaan in de volgende beroepsklassen: *Pedagogische beroepen* (11%), *Bedrijfseconomische en administratieve beroepen* (14%), *Zorg en welzijn beroepen* (65%), *Dienstverlenende beroepen* (9%).

Binnen deze beroepsklassen hadden de volgende kansrijke beroepen op mbo-niveau (ISCO 2 en 3) de hoogste arbeidsmarktspanning.

Pedagogische beroepen

- Leidsters kinderopvang en onderwijsassistenten – *Spanning: 6,52*

Zorg en welzijn beroepen

- Verpleegkundigen (mbo) – *Spanning: 13,41*
- Laboranten – *Spanning: 11,36*
- Medisch praktijkassistenten – *Spanning: 7,11*
- Verzorgenden – *Spanning: 6,46*

Bedrijfseconomische en administratieve beroepen:

- Boekhouders – *Spanning: 10,75*

Toelichting bij spanningsindicator UWV³

De spanningsindicator wordt berekend door het aantal openstaande vacatures zoals bekend bij het UWV, te delen door het aantal WW-uitkeringen die minder dan een half jaar lopen. Hoe hoger de spanningsindicator hoe krappere de arbeidsmarkt is, en dus hoe groter de behoefte aan personeel.

De indeling van de spanningsindicator zoals gegeven door het UWV is als volgt:

- 0,06 tot 0,25: zeer ruim
- 0,25 tot 0,67: ruim
- 0,67 tot 1,50: gemiddeld
- 1,50 tot 4,00: krap
- 4,00 tot en met 16,00: zeer krap.

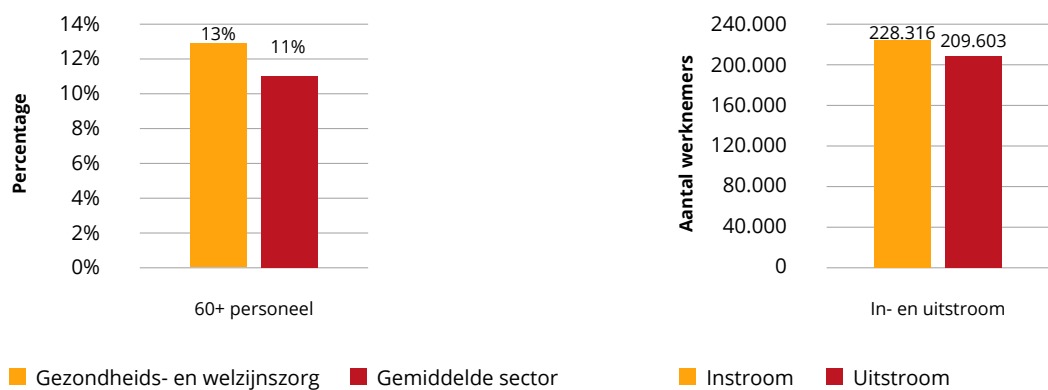
Op basis van een combinatie van het CBS overzicht “ontstane vacatures SBI-ROA beroepsklasse” en de UWV spanningsindicator per beroepsklasse is er, per SBI-sector, door SEOR een gewogen spanningsindicator gemaakt. Zie bronnen voor een toelichting.

³ https://www.werk.nl/imagesdxa/uwv-kansrijke-beroepen-2023_tcm95-451013.pdf

Human capital

Binnen de sector Gezondheids- en welzijnzorg ligt in 2023 het percentage 60-plussers hoger dan het landelijk gemiddelde; er is sprake van een demografische druk in deze sector. Het aantal banen in 2022 groeide; de instroom van personeel naar de sector toe was hoger dan de uitstroom vanuit de sector. Het saldo lag in 2022 op een toename van 18.713 werknemers.

Figuur 10: **Leeftijdsopbouw (2023), in- en uitstroom personeel (2022) - Gezondheids- en welzijnzorg**

Bron: CBS (2023-en 2022), - bewerking door SEOR

Bronnen

De gegevens zijn berekend op basis van de informatie in de onderstaande bronnen; er zijn geen aanpassingen gedaan. Gegevens naar sector- én mbo-niveau tegelijkertijd zijn niet openbaar beschikbaar anders dan opgenomen.

CBS

Grootte van de sector: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/84166NED/table?dl=92DEA>

Opleidingsniveau: <https://arbeidsmarktinzicht.nl/content/states/index/99179?region=4&sector=10>

ISCO niveau: <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2023/32/werkzame-beroepsbevolking-beroep-en-sector-2021-2022>

In- en uitstroom: <https://sbi.topsectorenarbeidsmarktmonitor.nl/over-het-dashboard-4>

Deelname LLO: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85316NED/table?ts=1687163916702>

Leeftijdsopbouw: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85316NED/table?ts=1687163916702>

Regionale banen: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/83582NED/table?ts=1691156730952>

Ontstane vacatures; beroepenindeling ROA: <https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/85081NED>

Openstaande vacatures: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83599NED/table?ts=1696841092879>

UWV – gegevens op beroepsniveau

UWV Spanningsindicator: <https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/datasets>

UWV Vacatures: <https://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/datasets>

Beleids- en politieke ontwikkelingen

ABN AMRO - [Sectoren - ABN AMRO](#)

ING - [Jouw sector - ING](#)

Rabo - [Sectorprognoses: milde recessie en structurele uitdagingen - Rabobank](#)

Rabo - [Sectorprognoses: groeivertraging in vrijwel alle sectoren - Rabobank](#)

SBB - [Trendplaat of Trendrapport](#)

Berekening spanningsindicator op SBI-sector niveau

Op basis van de dataset "Ontstane vacatures; beroepenindeling ROA" is voor 2022 gekeken naar de weging van een bepaalde beroepsklasse in het totaal aantal vacatures dat in een bepaalde SBI-sector was ontstaan. De spanningsindicator per SBI-sector is vervolgens uitgerekend met de volgende formule:

$$\text{Spanningsindicator sector} = \sum_{i=1}^n \frac{\text{Vacatures beroepsklasse}_i}{\text{Vacatures sector}} \times \text{Spanningsindicator Beroepsklasse}_i$$

Met n=aantal beroepsklassen binnen de SBI-sector